

EXISTENȚA ȘI ÎNTINDEREA OBLIGAȚIEI DE GARANȚIE ÎN CAZUL CESIUNII DE CREANȚĂ**(The existence and extend of the guarantee obligation in case of assignment of rights)****(L'existence et l'étendue des l'obligation de garantie en cas de cession de créances)****Elena Diaconu - Masterand la Specializarea Drept Privat**

Summary: In the assignment of rights contract, a cession of rights from the transferor to the assignee takes place, and the new creditor of the „given up” debtor becomes the assignee. The effects of this operation between the contracting parties occur from the date of conclusion of the agreement, without other formalities. Another important effect is the obligation of guarantee, established in transferor’s task, whose existence and extend depends on the purpose and object of assignment/cession of rights. This cast is judiciously regulated under the Romanian Law, without prejudice the freedom of contract. Nonetheless, the parties are not precluded from and may stipulate certain exacerbation and/or limitation clauses regarding the guarantee obligation, they may choose another moment for the transfer of rights, so that the contract can duly express their true intention, will and needs.

Résumé: La cession de créance constitue un contrat, ayant pour objet le transfert de propriété de ladite créance. Par l’effet de la transmission, le cessionnaire se trouve mis à la place du cédant, étant considéré comme le nouveau créancier du débiteur cédé. La propriété de la créance est acquise dès l’échange des consentements (conclusion du contrat), sans qu’il soit besoin d’une tradition réelle (formalité particulière) et la convention produira ses effets entre les parties, par la simple formulation du consentement. Un effet essentiel de cette transaction constitue l’obligation de garantie, qui pèse sur le cédant. Elle porte sur l’existence de la créance au jour de la cession et doit préciser également son étendue, qui varie en fonction de l’objet/finalité de la créance cédée. Le législateur encadre rigoureusement cet aspect, sans pour autant porter atteinte à la liberté contractuelle. A ce titre, les parties peuvent convenir d’assortir le contrat de cession de créance, des clauses modulables, qui permettent d’étendre ou au contraire, diminuer l’obligation de garantie légale. Ainsi, il est possible de prévoir un décalage conventionnel du moment du transfert de propriété, tout cela dans le but de faire coïncider la conclusion du contrat et l’accord des volontés.

Rezumat: Cesiunea de creanță este contractul care asigură transferul obligațiilor de la cedent la cesionar, astfel încât, noul creditor al debitorului cedat devine cesionarul. Între părți, efectele acestei operațiuni se produc de la data încheierii contractului, fără a fi necesară îndeplinirea vreunei formalități. Un efect important este și obligația de garanție stabilită în sarcina cedentului, a cărei existență și întindere trebuie determinată ținând seama de scopul și obiectul cesiunii de creanță. Legiuitorul reglementează în mod judicios acest aspect, fără a aduce atingere însă libertății contractuale. Astfel, părțile pot stipula clauze de agravare sau limitare a obligației de garanție, pot alege un alt moment în care operează transferul creanței și toate pentru a le permite încheierea unui contract care să coincidă cu voința și necesitățile lor.

Key-words: the assignment of rights, obligation of guarantee, future rights, rights affected by modalities, suspensive condition.

Mots-clés: cession de créance, obligation de garantie, créance future, créance affectée aux modalities, condition suspensive.

Cuvinte-cheie: cesiune de creanță, obligație de garanție, creanță viitoare, creanță afectată de modalități, condiție suspensivă.

1. Noțiune. Natură juridică.

Legiuitorul definește cesiunea de creanță în art. 1566 C. civ., aceasta fiind „*convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț*”. Prin urmare, cesiunea de creanță este un mijloc de transmitere *inter vivos*¹ a obligațiilor care se concretizează într-un acord contractual, astfel încât, noul creditor al debitorului cedat devine cesionarul.

Părțile contractului de cesiune sunt *cedentul* și *cesionarul*, debitorul cedat fiind un terț față de contractul de cesiune din perspectiva principiilor forței obligatorii și a relativității efectelor contractului. Astfel, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege², debitorul cedat poate să participe sau nu la cesiunea de creanță, consimțind sau nu la încheierea contractului de cesiune. Indiferent de atitudinea sa, efectul specific al cesiunii de creanță se produce în raport cu debitorul cedat care, din momentul îndeplinirii formalităților de opozabilitate, urmează să-și execute obligația față de cesionar.

Pentru a determina care este **natura juridică** a cesiunii de creanță, trebuie să ne ținem cont de clasificarea acestei operațiuni după criteriul funcțiilor sale, în două clase. Situația clasică este cea în care cesiunea de creanță apare ca **un mijloc de strămutare a creanței** de la cedent la cesionar. A doua valorificare a cesiunii prin efectele sale, ține de exploatarea acestora ca **mijloc de garantare a unei alte obligații** și este numită, uneori, cesiune fiduciară de creanță³. Acest tip de cesiune este încheiată fără preț, dar și fără vreo intenție liberală și este făcută de către cedent cu scopul de a garanta cesionarului plata unei alte creanțe, pe care cel din urmă o are în contra unui terț sau chiar a cedentului⁴. Altfel spus, ne aflăm într-un caz de imobilizare a creanței în patrimoniul cesionarului până la momentul executării unei obligații anume a cedentului. Ceea ce gerează deosebiri între cesiunea translativă și cea fiduciară, este tocmai cauza juridică a cesiunii. Rămâne de analizat intenția părților cesiunii, pentru a decide dacă acestea au urmărit un transfer de creanță sau doar constituirea unei garanții. În prezenta lucrare, ne vom referi la cesiunea de creanță ca mijloc de strămutare.

2. Condițiile cesiunii de creanță.

Fiind un contract, cesiunea de creanță trebuie să îndeplinească toate condițiile generale legale impuse oricărui contract. Este vorba de cerințele prevăzute de art. 1179 C. civ.: „(1) *capacitatea de a contracta; consimțământul părților; un obiect determinat și licit; o cauză licită și morală*”; precum și „(2) *în măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sancțiunea prevăzută de dispozițiile legale aplicabile*”.

¹ Art. 1566 alin. (2) lit. a) C. civ. exceptează de la aplicarea regulilor cesiunii de creanță „*transferul creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal*”. Adică, în cazul persoanei fizice, pe calea unei succesiuni universale sau cu titlu universal ori, în cazul persoanei juridice, prin comasare, absorbție sau divizare.

² O asemenea situație de excepție este prevăzută în dispozițiile art. 1573 alin. (2) C. civ., referitoare la forma contractului, care prevede că, „*consimțământul debitorului cedat nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului*”, precum și în cazul înstrăinării unei creanțe inalienabile convențional, ca rezultat al înțelegerii anterioare dintre cedent și cedat.

³ Spre exemplu, art. 2398 C. civ. prevede că „*ipoteka poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creanțe, fie o universalitate de creanțe*”.

⁴ Dacă această creanță- independentă de cea cesionată, este plătită cesionarului, cel din urmă va fi ținut să restituie cedentului creanța fiduciar cesionată. Dacă însă plata nu e făcută, cesionarul poate cere executarea creanței dobândite prin cesiune. Pentru mai multe detalii a se vedea P. Vasilescu, *Drept civil. Obligații*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 34.

Deși, raportat la cesiunea de creanță, mai multe dintre aceste condiții necesită precizări, în prezenta lucrare vom analiza numai specificitatea elementului privind **obiectul cesiunii**, deoarece aceasta influențează direct existența, inexistența, precum și conținutul obligației de garanție. Astfel, orice creanțe civile pot forma obiectul acesteia, dar privesc *ut singuli*, deoarece cesiunea de creanță este una cu titlu particular. Pot fi cedate creanțele pecuniare sau de altă natură, născute din orice contract, dintr-o promisiune de contract, dintr-un delict sau dintr-o faptă licită generatoare de obligații; creanțele afectate de modalități, creanțele viitoare și chiar cele eventuale. Totodată, cesiunea de creanță poate avea loc și cu privire la o creanță care nu este constatată printr-un înscris, tocmai pentru că este, de regulă, un contract consensual⁵.

Pentru valabilitatea cesiunii de creanță *nu este necesar consimțământul debitorului cedat*, între cedent și cesionar producându-se toate efectele cesiunii încă din momentul încheierii contractului, dar pentru ca aceasta să fie opozabilă terților, din care face parte și debitorul cedat, trebuie îndeplinite anumite formalități de publicitate.

3. Obligația de garanție.

Considerând că toate condițiile de validitate ale cesiunii de creanță sunt îndeplinite, potrivit art. 1568 alin. (1) C. civ., va avea loc transferul dreptului de creanță, din patrimoniul cedentului în patrimoniul cesionarului, așa cum a existat în patrimoniul celui dintâi, păstrându-și natura sa civilă sau comercială, cu „*toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată*”- respectiv „*drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate*”.

Legiuitorul prevede în art. 1585 C. civ., obligația de garanție pe care o are cedentul față de cesionar, obligație a cărei existență și conținut trebuie apreciată prin raportare la scopul și obiectul operațiunii, și anume dacă s-a făcut cu titlu oneros sau gratuit, dacă privește creanțe actuale sau viitoare.

Dacă cesiunea este cu **titlu gratuit**, potrivit art. 1585 alin. (5) C. civ., cedentul nu are obligația de garanție⁶ decât atunci când părțile au stipulat-o expres în contract: „*în lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii*”. Doctrina a apreciat că această obligație nu există nici în cazul cesiunii unui drept aleatoriu care s-a stins datorită realizării evenimentului aleatoriu⁷ și nici atunci când dreptul cesionat a fost desființat datorită unor cauze posteroare cesiunii, cu excepția cazurilor în care desființarea se produce retroactiv, cum ar fi admiterea acțiunii în anulare.

În cazul în care cesiunea unei creanțe s-a făcut **cu titlu oneros**, aceasta echivalând cu o vânzare, este firesc ca cedentul să aibă o obligație de garanție față de cesionar. În conformitate cu dispozițiile art. 1585 alin. (1) C. civ., dacă „*cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligația de garanție față de cesionar*”. Observăm că legiuitorul nu prevede dacă această obligație

⁵ L. Pop și alții, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 637.

⁶ Neconcordanța între contractul de cesiune- în sensul că acesta nu conține nicio mențiune privind prețul operațiunii, sau o modalitate de-l determina în viitor și procesul-verbal pe care reclamanta îl invocă în dovedirea existenței prețului- în sensul că acesta constă în scăderea din datoriile pe care le are cedentul față de Asociația de proprietari- reclamantă, nu poate dovedi caracterul oneros al contractului de cesiune. Prin urmare, cedentul nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii. Pentru acest motiv, acțiunea privind angajarea răspunderii cedentului pentru evicțiune este respinsă ca neîntemeiată. A se vedea, Decizia nr. 47/2010 a Tribunalului Buzău, publicată pe www.juspedia.ro, accesat la data de 27.02.2015.

⁷ De la data stingerii acestui drept, ulterioară momentului cesiunii nu putem vorbi decât despre existența viitoare a creanței, or, așa cum vom vedea, garanția se întinde numai asupra existenței actuale a acesteia. A se vedea L. Pop și alții, *op. cit.*, p. 646.

îi incumbă cedentului doar în cazul cesiunii al cărei obiect îl constituie o creanță actuală sau și în cazul în care aceasta privește o creanță viitoare, or, *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*. Prin urmare, răspunderea cedentului va fi angajată în ambele cazuri, dar rămâne să vedem în ce condiții și ce anume garantează acesta.

A. Garanția de drept este reglementată *expressis verbis* în dispozițiile art. 1585 alin. (1) și (2) C. civ. și cuprinde obligația cedentului de a răspunde de existența actuală și valabilă a creanței și accesoriilor sale⁸, *în raport cu data cesiunii*. După conținutul acestor prevederi, realizăm că ele se aplică doar cesiunii ce are ca obiect o creanță actuală, deoarece putem vorbi despre „*existență la data cesiunii*” doar în cazul unei **creanțe actuale**, nu și a uneia viitoare. Deși nu este prevăzută expres și obligația de garanție cu privire la valabilitatea accesoriilor, aceasta este consecința transmisiunii integrale a creanței, astfel cum este prevăzută de art. 1568 C. civ. Prin urmare, cedentul este obligat să garanteze, existența creanței în raport cu data cesiunii, că el este titularul acesteia și între timp nu a intervenit nicio cauză de stingere a obligației, aspecte care rezultă din art. 1585 alin. (2) și 1586 C. civ.

Obligația legală de garanție rezultă și din coroborarea dispozițiilor art. 1586 C. civ. referitoare la „*răspunderea cedentului pentru evicțiune*”, astfel: „*în toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților*”, cu cele ale art. 1695 C. civ., din materia contractului de vânzare, potrivit căroră: „*vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicțiunii care l-ar împiedica total sau parțial în stăpânirea netulburată a bunului vândut*”. Referitor la formularea art. 1586 C. civ., aceasta cuprinde orice împrejurare care ar împiedica nu atât dobândirea creanței, cât realizarea ei, deoarece cesionarul a fost evins de cedent sau de un terț. În niciun caz, așa cum ar putea sugera textul, prin evicțiune nu trebuie să înțelegem împrejurarea că nu s-a putut *dobândi* creanța, *strictu sensu*, ca urmare a unui viciu al contractului de cesiune, deoarece în asemenea ipoteză ar exista garanție de evicțiune lipsită de temei juridic, întrucât contractul translativ nu există, ceea ce ar fi absurd. Practic, prin evicțiune se poate înțelege că cesionarul pierde, în tot sau în parte, dreptul dobândit prin cesiune, fie ca efect al unor cesiuni succesive ale aceleiași creanțe, fie urmare a inopozabilității⁹ cesiunii față de cedat, care deja și-a executat obligația față de cedent, ori față de un cesionar succesiv¹⁰, sau față de un creditor aparent, în condițiile art. 1582 alin. (2) C. civ.

După ce am analizat prevederile art. 1585 alin. (2), realizăm că nu putem vorbi despre „*existență la data cesiunii*” decât în cazul unei creanțe actuale, nu și a uneia viitoare. Or, cum am văzut mai devreme, cedentul garantează de drept și pentru o **creanță viitoare**. Ce înseamnă însă o creanță viitoare, în ce condiții un contract de cesiune cu un asemenea obiect este valabil, și față de tăcerea legiuitorului, ce garantează, de fapt, cedentul?

În primul rând, cesiunea unei creanțe viitoare este o aplicație a normei generale cuprinsă în art. 1228 C. civ. care prevede că „*în lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta și asupra bunurilor viitoare*”, adică atât asupra lucrurilor materiale cât și asupra drepturilor. Prin urmare, drepturile viitoare pot forma obiectul contractului de cesiune de creanță, așa cum ne arată și art. 1572 C. civ.

Având în vedere opiniile doctrinare discutabile, trebuie să facem distincție între o creanță afectată de modalități și una viitoare. S-a considerat¹¹ că dreptul condițional, sau cel afectat de un

⁸ Cum ar fi, spre exemplu, ipotecile, privilegiile și cauțiunile.

⁹ În această ipoteză va putea fi angajată răspunderea cedentului numai dacă, potrivit convenției părților, acestuia îi incumba obligația de a îndeplini formalitățile de opozabilitate a cesiunii.

¹⁰ P. Vasilescu, *op. cit.*, p. 38.

¹¹ Șt. Vlad, conferința: *Aplicații ale drepturilor eventuale în NCC*, partea a II-a, publică pe www.juridice.ro, accesat la data de 26.02.2016.

termen, este un drept complet, doar executarea sa depinzând de un eveniment viitor și cert sau incert, astfel încât creanțele afectate de modalități nu ar intra în categoria creanțelor viitoare. Autorul citat apreciază că intră în sfera creanțelor prevăzute de art. 1572 C. civ. doar acele creanțe care nu s-au născut nici măcar în germene. Doctrina¹² mai discută și în prezent chestiunea de a ști dacă se poate vorbi în mod întemeiat despre categoria drepturilor eventuale și cea a drepturilor viitoare. **Dreptul eventual** a fost definit ca fiind acel drept aflat în germene, întrucât îi lipsește fie obiectul, fie subiectul, deci un component necesar existenței sale, astfel încât el oferă un grad și mai redus de siguranță decât un drept viitor¹³. Indiferent de această clasificare însă, nu putem fi de acord, în totalitate, cu opinia enunțată anterior în privința accepțiunii limitate de „*drept viitor*”.

Dacă o creanță afectată de un termen suspensiv nu provoacă discuții în privința existenței sale, cum a statuat de nenumărate ori și jurisprudența¹⁴, suntem rezervați în a adopta aceeași soluție pentru ipoteza în care creanța este afectată de o condiție suspensivă. În conformitate cu dispozițiile art. 1400 C. civ. „*condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației*”, altfel spus, este un eveniment viitor susceptibil sau nesusceptibil a se produce, de a cărei realizare părțile au făcut să depindă nașterea raportului obligațional. Până la momentul realizării condiției, se consideră că obligația încă nu există, motiv pentru care susținem că intră în sfera de aplicare a dispozițiilor art. 1572 C. civ. și o asemenea creanță.

Potrivit dispozițiilor art. 1572 alin. (1) „*în caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate*”.

➤ Pentru ipoteza, mai mult teoretică, în care se cedează o **creanță nenăscută** încă¹⁵, ar intra în categoria acestor elemente, neapărat, temeiul juridic al viitoarei creanțe și un termen în care creanța s-ar realiza¹⁶. În legătură cu valoarea creanței și persoana debitorului cedat, apreciem că se va face mențiune despre aceste elemente în măsura în care pot fi determinate la momentul încheierii convenției de cesiune.

S-ar putea reproșa acestei situații că nu există un debitor cedat, adică un terț împotriva căruia cesionarul să dețină o creanță. Această critică este ușor de înlăturat dacă avem în vedere că în materia cesiunii de creanță, existența terțului nu este de esența cesiunii; singurul inconvenient ar consta în faptul că nu s-ar putea asigura imediat opozabilitatea cesiunii față de cedat. Oricum, legiuitorul nu prevede în sarcina niciuneia dintre părțile contractante obligația de a notifica debitorul cedat. În realitate, cesionarul este cel care prezintă mai mult interes pentru efectuarea acesteia, însă, nimic nu îl împiedică să își asume inopozabilitatea creanței sale. În consecință, considerăm că nici această condiție nu împiedică încheierea cesiunii, deoarece, în conformitate cu dispozițiile art. 1573 alin. (1) C. civ. „*creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului*”. Astfel, dacă legiuitorul permite *expressis verbis*

¹² T. Prescure, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 91.

¹³ I. Dojană, *Dreptul subiectiv*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 162.

¹⁴ „*Declararea prematură și ilegală a scadenței anticipate a creditului bancar acordat nu echivalează cu lipsa obiectului contractului de cesiune de creanță încheiat de bancă, ca și motiv de nulitate absolută a acestuia, dreptul de creanță al băncii și dreptul de cesiune al acestei creanțe către un terț fiind convenite de părțile contractului de credit bancar, conform art. 969 fostul C. civ. Astfel, este nelegală hotărârea prin care instanța constată că actul de cesiune încheiat de bancă este lovit de nulitate datorită lipsei obiectului acestuia, deoarece lipsa obiectului cesiunii echivalează doar cu lipsa creanței, or, dreptul de creanță al băncii există chiar de la data încheierii contractului de credit bancar*”, fiind doar afectat de un termen suspensiv. A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., Secția a II-a civilă, decizia nr. 3911/2013-www.scj.ro, accesat la data de 07.02.2015.

¹⁵ Spre exemplu, îți cedez chiriile imobilului dacă îl închiriez.

¹⁶ Pentru a determina care este momentul realizării creanței, aplicând, prin analogie, dispozițiile art. 1658 alin. (5) C. civ. din materia vânzării unui bun viitor. Astfel, creanța se consideră realizată „*la data la care devine aptă de a fi folosită potrivit destinației în vederea căreia a fost încheiat contractul*”, adică, pentru a fi executată de către cesionar, după cum cesiunea apare ca o modalitate de transmisiune a drepturilor, sau a fost efectuată în scop de garanție.

producerea, între părți, a efectului specific cesiunii de creanță, independent de existența actuală a creanței, potrivit art. 1573 C. civ. (bineînțeles, condiționat de un consimțământ „*serios, liber și exprimat în cunoștință de cauză*”¹⁷ din partea cesionarului¹⁸), cu atât mai mult acest efect se va produce independent de cunoașterea efectivă a persoanei debitorului cedat, la momentul cesiunii¹⁹. Și reglementarea obligației de garanție pare că susține această opinie, deoarece potrivit art. 1585 alin. (2), *în lipsă de stipulație contrară*, cedentul nu garantează solvabilitatea debitorului cedat.

➤ Ipoteza care prezintă într-adevăr interes practic, este aceea în care se cesionează o **creanță afectată de o condiție suspensivă**, spre exemplu, *îți cedez chiriile imobilului din București, dacă voi obține un post la Brașov*.

Deși, până la realizarea condiției, creanța se consideră că nu există, creditorul are un drept eventual. Pentru a-i asigura o minimă protecție, legiuitorul îi recunoaște anumite drepturi și prerogative, după cum urmează: potrivit art. 1409 C. civ., creditorul poate lua măsuri de conservare a dreptului, cum ar fi: înscrierea unei ipoteci, întreruperea unei prescripții; poate cere constituirea de garanții care să asigure realizarea creanței sale după îndeplinirea condiției: gaj, ipotecă, fideiusiune.

În virtutea aceluiași drept eventual, creditorul poate cesiona, gaja, ipoteca sau renunța la dreptul său. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 1408 C. civ. o asemenea creanță „*este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiași condiții*”. Pe cale de consecință, cesionarul va dobândi creanța așa cum a existat în patrimoniul cedentului, cu „*toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată*”- art. 1568 alin. (1) lit. a) C. civ. După realizarea dreptului, cesionarul devine titularul unui drept complet de creanță împotriva terțului cedat.

Discuția privind *elementele care permit identificarea creanței cedate* rămâne valabilă. Însă, deși teoretic, apare suficientă includerea în contractul de cesiune a temeiului juridic al viitoarei creanțe și a termenului în care aceasta s-ar realiza²⁰, cu siguranță, în practică, contractul de cesiune va include, cel puțin și valoarea creanței cedate. Aceste elemente sunt importante atât pentru determinarea prețului, cât și pentru cesionarul cu titlu oneros în a-și aprecia eventualele beneficii și riscuri ale operațiunii.

Cesiunea unei creanțe viitoare conține toate elementele necesare – părți, consimțământ, cauză - pentru a opera transferul dreptului de creanță de la cedent la cesionar, mai puțin obiectul. În aceste condiții, este firesc să ne întrebăm, totuși, ***ce implică obligația de garanție legală*** pe care o datorează cedentul? Întemeindu-ne pe raționamentele deja expuse, considerăm că, în lipsa unor stipulații convenționale contrare, cedentul nu va garanta decât ***nașterea creanței***.

Acest efect rezultă, în cazul creanței nenăscute, tocmai din faptul că cesionarul cunoștea situația privind obiectul cesiunii, la momentul în care și-a dat acordul. Pentru ipoteza cesionării unei creanțe afectate de o condiție suspensivă, convenția- fiind un act al creditorului sub condiție- trebuie să apelăm la dispozițiile care reglementează efectele îndeplinirii condiției. În conformitate cu prevederile art. 1407 alin. (3) teza a II-a C. civ. „*actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile și în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor*”.

¹⁷ A se vedea dispozițiile art. 1204 C. civ.

¹⁸ Având în vedere domeniul de aplicabilitate a cesiunii de creanță, această ipoteză este mai mult utopică, iar discuția ar fi avut relevanță practică doar în cazul unei cesiuni de creanță cu titlu gratuit, în care cesionarul nu riscă nimic. Or, legiuitorul a reglementat expres această situație în alin. (5) al art. 1585 C. civ., prevăzând că „*cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii*”.

¹⁹ Pe de altă parte, având în vedere obiectul contractului, cu siguranță părțile își vor amenaja contractul, astfel încât să ia în calcul și să rezolve contractual această situație, clauzele contractuale împreună cu regulile generale din materia contractelor urmând a rezolva aceste probleme.

²⁰ În lipsa stipulării exprese a unui termen în acest sens, sau a indicării unei modalități de stabilire a acestuia, se va ține cont de „*termenul rezonabil*” pe care îl implică realizarea oricărei condiții.

Coroborat cu art. 1572 alin. (2) C. civ., acest articol subliniază temeinicia includerii cesiunii creanței afectate de o condiție suspensivă în categoria creanțelor viitoare, deoarece, potrivit acestuia „creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune²¹”- adică, indiferent de momentul în care creanța se realizează, astfel explicându-se și derogarea de la regula evocată în materia vânzării bunurilor viitoare²².

Revenind la obligația de garanție, din interpretarea *per a contrario* a art. 1407 alin. (3) teza II-a C. civ., în cazul în care condiția nu s-a realizat, actele creditorului sub condiție se consideră că nu au existat niciodată, inclusiv contractul de cesiune a creanței. Drept urmare, toate prestațiile executate se restituie și garanțiile constituite în favoarea creditorului se desființează retroactiv, astfel încât, cesionarul- dobânditor sub condiție suspensivă, văzându-se lipsit de posibilitatea executării creanței și neavând alte garanții legale pentru a-și suplini prețul plătit cedentului, va angaja răspunderea acestuia în temeiul obligației de garanție prevăzută de art. 1585 alin. (1) C. civ. Astfel, cedentul este obligat să restituie prețul pe care l-a primit și să despăgubească cesionarul pentru pagubele ce i le-a cauzat.

B. Garanția convențională se stabilește prin acordul de voință al părților, prin care acestea stipulează clauze de agravare sau de limitare a obligației de garanție, deoarece regulile din această materie sunt supletive.

Clauzele de agravare a obligației de garanție, sunt cele prin care cedentul se poate obliga să garanteze solvabilitatea debitorului, legea prezumând că cedentul a înțeles să garanteze numai solvabilitatea actuală a debitorului, adică cea existentă în momentul cesiunii, prezumție prevăzută de art. 1585 alin. (2) C. civ., și că această obligație de garanție nu se întinde decât până la concurența prețului cesiunii²³, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea - alin. (3) al aceluiași articol. Aceste ipoteze nu exclud posibilitatea cedentului de a garanta și solvabilitatea viitoare a debitorului cedat, sau de a stabili prin acordul lor că cedentul se obligă la o garanție superioară față de prețul efectiv al cesiunii. În această ipoteză, cedentul devine fideiusorul²⁴ cesionarului până la concurența prețului transmisiunii plus spezele cesiunii.

Noul legiuitor are meritul de a insera în această materie și trimiteri la sancțiuni juridice: „*dacă cedentul cunoștea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credință*²⁵ pentru viciile ascunse ale bunului vândut”- art. 1585 alin. (4) C. civ.

²¹ De altfel, cum prevederile art. 1572 alin. (2) nu sunt de ordine publică, în măsura în care cei care negociază convin, și sub rezerva abuzului de drept, aceștia pot înlătura respectivele prevederi prin stipularea expresă a unor dispoziții contrare. Astfel, deși cesionarul înțelege să plătească prețul cesiunii, evaluat prin raportare la elementele care permit identificarea creanței viitoare, aceasta nu se transmite cesionarului afectată de condiția suspensivă, ci rămâne în patrimoniul cedentului, însă grevată de efectele contractului de cesiune. Altfel spus, ne-am afla în ipoteza cesiunii de creanță constituită în scop de garanție pentru „împrumutul acordat” (prețul plătit) de cesionar, cu toate efectele pe care le produce o asemenea operațiune.

²² Potrivit art. 1658 alin. (1) C. civ., în cazul vânzării bunurilor viitoare „cumpărătorul dobândește proprietatea din momentul în care bunul s-a realizat”.

²³ Cu toate că este posibil ca valoarea nominală a creanței să fie mai ridicată.

²⁴ Dispozițiile art. 2293 C. civ. prevăd că: „fideiusorul nu este ținut să îndeplinească obligația debitorului decât dacă acesta nu o execută”.

²⁵ Sunt avute în vedere dispozițiile art. 1712 alin. (1) C. civ., care prevede, în esență, că, atunci când vânzătorul este de rea credință, cumpărătorul va avea dreptul, pe lângă remediile curente în cazul garanției pentru viciile ascunse și prevăzute de art. 1710 C. civ. (înlăturarea viciilor, înlocuirea bunului, reducerea proporțională a prețului, rezoluțiunea vânzării), și la remediul daunelor-interese, prevăzute în art. 1530 C. civ. de la care art. 1712 derogă parțial. Aceleași remedii se aplică și în cazul garanției pentru insolvabilitate, cu consecințe practice majore, legiuitorul asimilând-o viciilor ascunse. De asemenea, în conformitate cu art. 1709 alin. (4): „vânzătorul care a tănuț viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol” relative la termenul rezonabil în care cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale bunul cumpărat, trebuie să le aducă la cunoștința vânzătorului.

Clauzele de limitare convențională a obligației de garanție pot fi stabilite, de exemplu, pentru ca cedentul să fie descărcat de orice obligație de garanție și, prin urmare să nu răspundă nici de existența creanței obiect al cesiunii²⁶. Dar și în acest caz, în măsura în care existența creanței este afectată de faptul personal al cedentului, el va fi răspunzător față de cesionar, cum este, de exemplu, situația în care cedentul primește plata de la debitorul cedat înainte de notificarea cesiunii, executare ce echivalează cu o acceptare tacită a cesiunii, aplicându-se și aici clasicul adagiu *quem de evictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio*, prevăzut expres de dispozițiile art. 1696 C. civ.: „*acela care este obligat să garanteze contra evicțiunii nu poate să evingă*”.

După cum am putut remarca, aceste clauze, fiind o derogare de la dreptul comun²⁷, nu se presupun niciodată, ele trebuind să fie expres prevăzute în contract. În acest sens, achiesăm la teza conform căreia rațiunea soluției legislative a garanției limitate rezidă în caracterul, de obicei, speculativ al transferului de creanță. Acest caracter trebuie avut în vedere atunci când se pune problema analizării cauzei contractului de cesiune pentru a verifica legalitatea și moralitatea sa. Dacă cesiunea de creanță este o operațiune juridică oneroasă, ea va descrie o speculație juridică, atunci când transmisiunea creanței se face la un preț mai mic decât valoarea nominală a obligației, cesionarul având însă dreptul să ceară de la debitor plata întregii creanțe, iar nu numai cât a plătit cedentului. Dacă nu se plătește un preț, ci se dă un bun la schimb cu creanța, se vor compara valorile acestora și speculația va exista doar dacă valoarea bunului dat în schimb este mai mică decât valoarea nominală a creanței²⁸.

Părțile pot, de asemenea, evalua convențional daunele-interese contractuale prin *stipularea de clauze penale*. Legiuitorul prevede această posibilitate în dispozițiile art. 1538 alin. (1) C. civ., când definește clauza penală ca fiind „*aceea prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale*”.

Discuția prezintă un interes esențial atunci când obiectul cesiunii de creanță îl reprezintă o creanță viitoare, cu toate discuțiile privind garanția de drept în această ipoteză. Astfel, se poate stipula o clauză penală pentru neexecutarea obligației de a da creanța, caz în care aceasta nu va putea fi cumulată cu executarea în natură a obligației principale. De asemenea, potrivit art. 1539 C. civ. se poate stipula o clauză penală „*pentru neexecutarea obligației la timp sau la locul stabilit*”, în acest caz cesionarul-creditor putând „*cere atât executarea obligației principale, cât și a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă fără rezerve executarea obligației*”. Ca și în cazul opțiunii pentru remedii, alegerea nu este recunoscută decât creditorului, debitorul neavând acest drept, conform art. 1538 alin. (3) C. civ. care subliniază astfel că stipularea clauzei penale nu are ca efect transformarea obligației principale în una alternativă.

Marea utilitate practică a acestei stipulații este reglementată în dispozițiile art. 1538 alin. (4) C. civ. care prevăd posibilitatea creditorului de a „*cere executarea clauzei penale fără să fie ținut să dovedească vreun prejudiciu*”. Prin urmare, creditorul evită dificultățile de evaluare judiciară a daunelor-interese, nefiind obligat să dovedească existența și întinderea prejudiciului. De asemenea, clauza penală are un puternic scop cominatoriu, fiind un mijloc de presiune²⁹ asupra debitorului

²⁶ Caz în care operațiunea dobândește un caracter aleatoriu, cesionarul luând asupra sa riscul solvabilității actuale sau viitoare a debitorului, precum și al existenței creanței. Pentru mai multe detalii, a se vedea I. Adam, *Teoria generală a obligațiilor*, ed. a II-a, Ed. C. H. Beck, București, 2014, p. 637.

²⁷ D. Alexandresco, *Drept civil român*, vol. III, Tipografia Națională, Iași, 1898, p. 826 *apud* I. Adam, *op. cit.*, 2014, p. 637.

²⁸ Dreptul civil a privit cu ostilitate orice speculație, iar cesiunea oneroasă de creanță reprezenta singurul caz de speculație îngăduit de *lege lata* în vechiul Cod civil, contraponderea speculației regăsindu-se în reglementarea retractului litigios (art. 1401-1404), dispărut din peisajul noului Cod civil și oricum prohibit în materie comercială (art. 45 C. com.). În acest sens, a se vedea P. Vasilescu, *op. cit.*, p. 34.

²⁹ Inconvenientul clauzei penale constă în faptul că debitorul poate fi constrâns din motive economice să accepte stabilirea unei sume foarte ridicate, ceea ce produce, uneori, efecte lezionare față de el. Sau, din contră, dacă suma

care, știind că este amenințat cu plata unei sume forfetare foarte ridicate, va face tot posibilul să execute întocmai prestațiile datorate³⁰.

4. Considerații finale.

Deși noul Cod civil nu aduce schimbări esențiale în materia cesiunii de creanță, este demnă de a fi salutăta actuala reglementare care este mai omogenă și asigură o fizionomie mai expresivă, deoarece în vechea reglementare, aceasta era doar o specie de vânzare.

Multiplicarea nivelurilor de circulație a valorilor economice contribuie la dinamizarea schimbului și permite adaptări rapide și adecvate la un mediu economic evolutiv în care operațiunile contractate supraviețuiesc conjuncturilor variate ce-i pot afecta pe actorii lor. Astfel, dacă o persoană constată că transmiterea unei creanțe ce îi aparține, sau și mai mult, creanță ce aparține altuia, i-ar procura un avantaj mai mare sau mai rapid decât așteptarea, în pasivitate, a momentului în care ar putea-o valorifica, aceasta poate dispune cu o relativă flexibilitate de creanța sa.

Ca și în multe alte cazuri, și utilitatea economică a cesiunii de creanță impune dreptului necesitatea de a oferi mijloacele tehnic-juridice prin care această operațiune să se poată realiza în condiții de previzibilitate și securitate juridică, astfel încât să devină o posibilitate reală și sigură de realizare a circuitului civil atât pentru părțile implicate, cât și pentru terți. Pentru toate aceste motive am apreciat că merită discutate unele probleme pe care aplicarea textelor noii reglementări le-ar putea genera în practica viitoare.

---

stabilită prin clauza penală este prea mică, se oferă debitorului un mijloc sau un motiv de a se sustrage intenționat de la executarea obligațiilor. Acest lucru se întâmplă în special atunci când clauza penală este inferioară beneficiului pe care debitorul îl obține din neexecutarea contractului.

³⁰ L. Pop și alții, *op. cit.*, p. 317.

BIBLIOGRAFIE

I. Tratate, cursuri, monografii

1. ADAM, IOAN, *Teoria generală a obligațiilor*, ediția a II-a, revizuită și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2014.
2. DOJANĂ, IONUȚ, *Dreptul subiectiv*, Editura Universul Juridic, București, 2010.
3. PRESCURE, TITUS, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2012.
4. POP, LIVIU și alții, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București, 2012.
5. VASILESCU, PAUL, *Drept civil. Obligații*, Editura Hamangiu, București, 2012.

II. Articole

1. VLAD, ȘTEFAN, conferința: *Aplicații ale drepturilor eventuale în NCC*, partea a II-a, publicată pe www.juridice.ro

III. Jurisprudență

1. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția a II-a civilă, decizia nr. 3911/2013- www.scj.ro.
2. Tribunalul Buzău, decizia nr. 471/2011- www.juspedia.ro.

IV. Legislație

1. *Legea nr. 71 din 3/06/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 87/2009 privind Codul civil*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 409/10 iunie 2011.
2. *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil*, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011.